

Četvrto razmatranje
u Godini pripreve za svečanu obnovu Posvete svijeta Božjemu milosrđu
(22. 10. 2021. – 22. 10. 2022.), 22. siječnja 2022.

„...danas ti povjeravamo sudbine svijeta i svakoga čovjeka...”
(iz Čina posvete svijeta Božjemu milosrđu sv. Ivana Pavla II.)

Dar Krunice Božjega milosrđa

Za vrijeme boravka u Vilniusu s. Faustina je u svojoj ćeliji ugledala Anđela koji je trebao biti izvršitelj Božjeg gnjeva nad svijetom. Bilo je to u petak navečer, 13. rujna 1935. godine.

Uvečer, kada sam bila u svojoj ćeliji, vidjela sam Anđela, izvršitelja Božjega gnjeva. Bio je u svijetloj odjeći, lice mu je sjalo, oblak mu pod nogama. Iz oblaka su sijevale munje do njegovih ruku, a onda iz njegovih ruku izlazile te napokon doticale zemlju. Kada sam vidjela taj znak gnjeva Božjega koji je imao zadesiti zemlju, a osobito jedan grad koji ne mogu imenovati iz razumljivih razloga, počela sam moliti Anđela da pričeka malo i da će se svijet okrenuti vršenju pokore. Ipak moja molitva nije bila ništa u usporedbi s gnjevom Božjim. U tom sam trenutku vidjela Presveto Trojstvo. Njegova uzvišenost potpuno me je zahvatila i nisam se usudila ponoviti svoju prošnju. A onda sam u duši osjetila moć Isusove milosti koja se nastanila u meni. Čim sam postala svjesna ove milosti odmah sam bila odvedena pred prijestolje Božje. O, kako je velik Gospodin i Bog naš i neshvatljiva je Njegova svetost. Neću ni pokušavati opisivati ovu veličinu jer ćemo Ga ubrzo svi vidjeti kakav jest. Počela sam moliti Boga za svijet riječima koje sam u nutrini slušala.

Dok sam tako molila vidjela sam nemoć Anđela. Nije mogao ispuniti pravednu kaznu koja je odgovarala grijesima. Takvom se nutarnjom snagom nikada ranije nisam molila kao tada. Riječi kojima sam molila Boga su sljedeće: Vječni Oče, prikazujem Ti Tijelo i Krv, Dušu i Božanstvo preljubljenoga Sina Tvojega, Gospodina našega Isusa Krista, kao zadovoljštinu za grijehе naše i cijeloga svijeta; po Njegovoj pregorkoj mucі, budi milosrdan nama i cijelomu svijetu. (Dn 474-475)¹

Sljedećeg dana, 14. rujna, na blagdan Uzvišenja Svetoga Križa, u samostanskoj kapelici s. Faustina u svojoj je duši čula sljedeće riječi:

Koliko god puta uđeš u kapelicu, izmoli odmah tu molitvu koju sam te jučer naučio. Kada sam izmolila tu molitvu čula sam u duši ove riječi: Ovo je molitva za ublaženje mojega gnjeva, molit ćeš je devet dana na običnoj krunici na sljedeći način: najprije izmoli jedan Očenaš, Zdravomarijo i Vjerujem u Boga..., a potom ćeš na zrcima „Očenaša“ moliti sljedeće: „Vječni Oče, prikazujem Ti Tijelo i Krv, Dušu i Božanstvo preljubljenoga sina Tvojega, Gospodina našega Isusa Krista, kao zadovoljštinu za grijehе naše i cijeloga svijeta“; na zrcima „Zdravomarija“ molit ćeš sljedeće: „Po Njegovoj pregorkoj mucі, budi milosrdan nama i cijelomu svijetu.“ Na kraju ćeš izmoliti triput ove riječi: „Sveti Bože, Sveti jaki Bože, Sveti besmrtni Bože, smiluj se nama i cijelomu svijetu.“

Tako je cijeli svijet po s. Faustini od Boga primio izvanredan dar - Kronicu Božjega milosrđa: za ublaženje Božjega gnjeva, da zadrži sud Njegove pravednosti i strašnu kaznu koja je posljedica ljudskih grijehа. Od toga dana, počev sa s. Faustinom, cijeli svijet svednevice vapi Bogu Ocu, imajući pred očima pregorku muku Njegova Jedinorođenoga Sina, Isusa Krista: **Budi milosrdan nama i cijelomu svijetu!**

Objava u Fatimi 13. srpnja 1917. godine

Poziv na molitvu Krunice Božjega milosrđa upućen je svega osamnaest godina nakon što su djeca iz Fatime, Lucija, Jacinta i Franjo, 13. srpnja 1917., pod hrastom u Cova da Iriai, od Presvete Majke dobili nalog da nakon svakog otajstva svete Krunice mole sljedeću molitvu: „O moj Isuse, oprosti nam naše grijehе, očuvaj nas od paklenog ognja, dovedi u raj sve duše, osobito one kojima je najpotrebnije Tvoje milosrđe.” Toga su dana djeca imala i strašnu viziju pakla. Majka Božja tada im je rekla:

Vidjeli ste pakao kamo odlaze duše jadnih grešnika. Da ih spasi, Bog želi ustanoviti u svijetu pobožnost prema mome Prečistom Srcu. Ako ljudi prihvate ono što ću reći, mnoge će se duše spasiti i bit će mir. Rat je pri svršetku. Ali ako ne prestanu vrijeđati Boga, za pontifikata Pija XI., počet će drugi, gori! Kad budete vidjeli noć obasjanu nepoznatom svjetlošću, znajte da je to veliki znak što vam ga Bog šalje, znak da će kazniti svijet zbog njegovih zlodjela i to ratom, glađu i progonstvom Crkve i Svetog Oca. Da to spriječim, doći ću tražiti posvetu Rusije mome Prečistom Srcu i, kao zadovoljštinu, svetu Pričest u pet prvih subota u mjesecu. Ako ljudi prihvate moje zahtjeve, Rusija će se obratiti i bit će mir. Ako ne, ona će proširiti zablude u svijetu koje će izazvati ratove i progonstvo Crkve. Dobri će biti mučeni, Sveti Otac će mnogo trpjeti, različit narodi bit će uništeni. Napokon će moje Srce trijumfirati.²

Doista, svega godinu i pol kasnije okončan je Prvi svjetski rat, 11. studenoga 1918. godine. Oružje je položeno, a 18. lipnja 1919. potpisan je Versajski mirovni ugovor. U srcima mnogih ljudi rasla je nada da slijede duge godine mira među narodima i državama. Nažalost, pogrde i uvrjede prema Bogu nisu prestale. Sovjetska Rusija dolaskom boljševika na vlast, 7. studenoga 1917., razvija snažno ateistički totalitarni sustava koji otvoreno propagira borbu protiv Boga i protiv svih religija smatrajući ih *opijumom za narode*. Počeo je strahoviti progon svećenika, kako pravoslavnih tako i katoličkih. Biskupi i svećenici koji su u početku uspjeli izbjeći smrt, bili su osuđeni na progonstvo i logore gdje ih je na *neljudskoj zemlji* čekao mukotrpan rad i na koncu neizbježna smrt. Uz to, Sovjetska Rusija je tu novu ideologiju utemeljenu na marksizmu nastojala nasilno proširiti na Srednju i Zapadnu Europu, a potom i na čitav svijet. Na tom putu širenju pošasti ateizma stala je Poljska koja je tek bila postigla neovisnost nakon 123 godine porobljenosti. General Michaił Tuchaczewski, zapovjednik Zapadne fronte Crvene armije, 2. srpnja 1920. dao je glasovitu izjavu:

Crveni vojnici! Kucnuo je čas osvete. (...) Trupe Crvenoga stijega i trupe truloga Bijelog orla nalaze se pred odlučujućom bitkom. (...) Prije ofenzive ispunite srca gnjevom i mržnjom. (...) Ugušite zločinačku vlast Piłsudskoga u krvi potučene poljske vojske. Željezna pješadija, hrabra konjica i opasno topništvo kao nezaustavljiva lavina neka pometu bijelo smeće. Neka gradovi uništeni imperijalističkim ratom budu svjedoci krvave odmazde revolucije nad starim svijetom i njegovim slugama.

No, uz pomoć Presvete Djevice Marije, Kraljice Poljske, 15. kolovoza 1920., na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo, dogodilo se „čudo na Visli”. Usprkos ogromnoj prevazi u ljudstvu sovjetsku su vojsku na ulazu u Varšavu uništili poljski vojnici. Time nije u potpunosti spriječeno nadiranje sovjetske ideologije. Krajem dvadesetih godina prošloga stoljeća u Meksiku je militantna ateistička vlada ugušila pokret katoličkog otpora Cristerosa. Pod geslom *Neka živi Krist Kralj i naša Gospa Guadalupska!* ustanici su se borili za slobodu Crkve. Kada je pod pritiskom američke diplomacije vlada Meksika ublažila svoju politiku prema Crkvi, a pobunjenici položili oružje, nakon čega je nastupilo određeno smirivanje situacije, tridesetih godina Španjolska postaje novo područje na kojem borbu protiv Crkve vode anarhističke, republikanske i komunističke snage.

Dvije enciklike pape Pija XI.

Suočen s prijetnjom širenja komunističke ideologije po čitavom svijetu, Sveti Otac Pio XI. na blagdan sv. Josipa, 19. ožujka 1937. godine, objavio je encikliku *Divini Redemptoris* (DR) – *O bezbožnom komunizmu*.

Za Papu nije bilo sumnje da u slučaju komunizma imamo „po prvi put u povijesti hladno promišljenu i brižno pripremljenu borbu čovjeka proti ‘svemu što je božansko’. Komunizam je po svojoj naravi protuvjerski i vjeru smatra ‘opijumom naroda’, jer da vjerska načela koja govore o životu preko groba odvrću proletarijat od nastojanja oko ostvarenja sovjetskoga raja, koji je od ovoga svijeta.” (DR, 22)³ Direktna posljedica te ideologije su strahovita progona Crkve. Sveti Otac piše: „Gdje se komunizam mogao učvrstiti i zagospodariti – a tu mislimo sa posebnim očinskim osjećajima na narode u Rusiji i na Meksiko – tamo je nastojao svim sredstvima srušiti (i to otvoreno proglašuje) kršćansku civilizaciju i religiju sve do temelja, gušeći u srcu ljudi, osobito omladine, svaku uspomenu na njih.” (DR 19)⁴

Pio XI. otvoreno je ukazivao na marksistički izdanak komunističke ideologije, posebno na teoriju velikih klasa: „Oslanjajući se na dijalektični aspekt materijalizma, komunisti tvrde da je borbu koja vodi svijet do konačne sinteze, moguće požuriti. Zato teže zaoštavanju suparništva između različitih društvenih klasa i stvoriti dojam da je klasna borba, sa svom svojom mržnjom i mahnitošću uništenja, križarski rat u službi navodnog napretka čovječanstva. Međutim, sve sile koje se protive tom sistematskom nasilju potrebno je potpuno istrijebiti kao neprijatelje ljudskoga roda.” (DR, 9) Papa je toj odlučnoj kritici dodao i drugu koja se odnosila na za marksizam temeljnu teoriju – teoriju baze i nadgradnje. Tako piše: „U takvom [komunističkom] društvu moralni principi i pravni poredak proizlaze iz vladajućeg ekonomskog sustava toga doba, pa su stoga zemaljskog porijekla, promjenjivi su i prolazni. U konačnici [komunisti] teže stvoriti novu epohu i novu civilizaciju kao rezultate slijepe evolucije: ‘do čovječanstva bez Boga.’” (DR, 12)

Glavnu – po svojim posljedicama i u najvišem stupnju destruktivnu za čitava društva i narode, kao i za pojedince – poruku crvene komunističke ideologije Papa Pio XI. sažeo je u sljedećoj tvrdnji: „To je novo evanđelje koje boljševički i bezbožni komunizam naviješta kao poruku spasenja i otkupljenja čovječanstva. To je sustav pun pogrešaka i sofizama koji se protivi i Objavi i zdravomu razumu, i uništava svekoliki društveni poredak i podriva njegove temelje, zatirući istinsko podrijetlo, prirodu i osnovni cilj države, uskraćujući prava koja pripadaju ljudskoj osobi, njezino dostojanstvo i slobodu.” (DR, 14)

Dvadesetih i tridesetih godina dvadesetoga stoljeća vrijeđanje Boga i borba protiv kršćanstva – na koje je svijet upozorila Presveta Majka u svojoj objavi Luciji, Jacinti i Franji 13. srpnja u Fatimi – bili su vidljivi ne samo u bezbožnom sovjetskom sustavu. Slični procesi pojavili su se i u Njemačkoj, posebno od siječnja 1933. kada su na vlast došle pristaše hitlerizma i nacizma. Svijet je počela preplavljivati nova brutalna totalitarna ideologija neo-poganskog karaktera.

Svjestan te opasnosti koja je prijetila svjetskom kataklizmom, papa Pio XI. na Nedjelju Muke Gospodnje, 14. ožujka 1937. godine, objavljuje encikliku *Mit brennender Sorge* (MbS) – *Gorućom zabrinutošću*. U njoj upozorava njemačke biskupe i njemačke katolike na opasnost onečišćenja katoličke doktrine i nemogućnosti prihvaćanja takvih stajališta koja se u svojoj biti suprotstavljaju kršćanstvu. „Onaj koji se priklanja panteističkoj maglovitosti – piše Papa – poistovjećuje Boga sa svijetom, onaj koji Boga pretvara u nešto zemaljsko, a svijet u božansko, ne pripada u redove vjernika Božjih.” (MbS, 10) U daljnjim dijelovima svoje enciklike Pio XI. još odlučnije ističe što znači biti vjernik katolik i, shodno tome, jednoznačno odbaciti „dogme”

nacističke ideologije: „Onaj koji nasljeđujući starogermanska-predkršćanska vjerovanja na mjesto osobnog Boga stavlja različite neosobne *fatume*, taj se protivi Božjoj mudrosti i Providnosti, čija se *snaga prostire s jednoga kraja svijeta na drugi i blagotvorno upravlja svemirom* i sve vodi prema dobru. Takav čovjek ne može tražiti pravo da ga se ubraja u one koji vjeruju u Boga.” (MbS, 11) Protiveći se sve raširenijem kultu Führera i teoriji o superiornosti arijevske rase, Papa dalje govori: „Onaj koji uzdiže zemaljske vrijednosti: rasu ili narod, ili državu, ili državni ustroj, predstavnike državne vlasti ili druge temeljne vrijednosti ljudskog društva, koje u suvremenom poretku zauzimaju bitno i dostojno mjesto, i od njih čini najvišu normu svih vrijednosti, i vjerskih, i štuju ih idolopoklonstvom, taj izokreće i iskrivljuje poredak stvari kako ga je stvorio i ustanovio Bogočovjek i daleko je od istinske vjere u Boga i od svjetonazora koji odgovara takvoj vjeri.” (MbS, 12)

Istovremeno Pio XI. ističe važnost junačkog i osobnog svjedočenja Krista, raspetoga i uskrsloga. Upravo je takav stav temelj nade da će doći trenutak kada će neprijatelji Crkve upoznati „da su se prerano poradovali i hvatali grobarske lopate. Doći će dan u kojem će se umjesto preuranjenih pobjedničkih pjesama Kristovih neprijatelja, iz srdaca i usta vjernih Kristu vinuti *Te Deum* oslobođenja. *Te Deum* zahvalnosti Svevišnjemu. *Te Deum* radosti da su se i pripadnici naroda njemačkog vratili k vjeri sa svojih stranputica, da će njemački narod, pun vjere pročišćene trpljenjem, ponovno svinuti svoja koljena pred Isusom Kristom, kraljem vremena i vječnosti, i da je gotov ispuniti zadaću koju mu je dao Svevišnji u borbi s rušiteljima kršćanskog Zapada, u miru sa svim ljudima dobre volje i drugih naroda.” (MbS, 62)

U veljači 1937., dok su se dovršavale obje enciklike Pia XI., *Mit brennender Sorge* i *Divini redemptoris*, s. Faustina potužila se Kristu:

Na srcu mi tako silno leži cijelo čovječanstvo, ne poznaju Te svi, a i oni koji Te znaju, oni Te ne ljube onoliko koliko si dostojan ljubavi. Vidim, zatim, kako Te strašno vrijeđaju grješnici, vidim i veliku tjeskobu i progonstvo vjernih, osobito Tvojih sluga, vidim i brojne duše koje slijepo jure u strašan pakleni ponor. Vidiš, Isuse, to je bol koja mi razdire srce i slama kosti moje i makar me darivaš svojom osobitom ljubavlju i natapaš moje srce potocima svojih radosti, ipak me satire to trpljenje koje sam Ti spomenula i živo izjeda moje bijedno srce. O, kako žarko želim da se čitavo čovječanstvo s pouzdanjem obrati Tvomu milosrđu, i tada će biti lakše momu srcu, videći slavu Tvoga imena. (Dn 929)

Čula je sljedeći Isusov odgovor: ***Kćeri moja, mio mi je govor tvoga srca. Približit ćeš mi čovječanstvo po molitvi ove krunice.***

U Velikom Tjednu 1937., svega nekoliko dana nakon objave spomenutih enciklika, s. Faustina se osobno mogla uvjeriti u djelotvornost molitve Krunice Božjega milosrđa.

Večeras je umirao jedan muškarac, još mlad. Strašno se mučio. Počela sam moliti za njega krunicu koju me je naučio Gospodin. Izmolila sam krunicu do kraja, no agonija nije prestala. Htjela sam početi s litanijama Svih Svetih, ali sam iznenada čula ove riječi: ***Izmoli ovu krunicu.*** Shvatila sam da duša treba veliku molitvenu pomoć i veliko milosrđe. Zatvorila sam se u svoju sobicu i prostrla se križem pred Boga moleći milosrđe za ovu dušu. Tada sam oćutjela veliku Božju uzvišenost i veliku Božju pravednost. Umirala sam od straha i užasa, ali nisam prestajala preklinjati Božje milosrđe za ovu dušu. Skinula sam križić sa svojih grudi, to je zavjetni križić, i položila ga na grudi umirućega. Rekla sam Gospodinu: „Isuse, pogledaj na ovu dušu s ljubavlju kojom si gledao na moju žrtvu paljenicu na dan doživotnih zavjeta, i molim Te, po snazi tog obećanja koje si mi zadao za umiruće.“ – I prestao se mučiti – mirno je umro. O, kako trebamo moliti za umiruće. Zahvatimo s izvora milosrđa dok je još vrijeme smilovanja. (Dn 1035)

To posebno osobno iskustvo moći Krunice Božjega milosrđa sažela je u sljedećoj misli: „Biva mi

sve jasnije da svaka duša treba Božje milosrđe cijeli život, a osobito u času smrti. Ova je krunica data za ublaženje Božjega gnjeva, kako mi je i sam [Gospodin] rekao.” (Dn 1036)

Nagovještaj Drugog svjetskog rata

U petak, 13. srpnja 1917., fatimska djeca čula su od Presvete Majke zabrinjavajući nagovještaj novog velikog rata ako se ljudi ne obrate i ako i dalje nastave grijesima vrijeđati Boga. Njezin znak trebao je biti neko „neobično svjetlo”. I doista, u noći 25. siječnja 1938. u čitavoj Europi, tako i u Poljskoj, moglo se vidjeti neobično polarno svjetlo. Za Luciju je to bez ikakve sumnje bio nagovješteni znak Majke Božje koji je predskazao dolazak sljedeće povijesne kataklizme. Događaji u nadolazećim tjednima i mjesecima potvrdili su njegov skori početak: dana 12. ožujka 1938. izvršen je tzv. *Anschluss* Austrije, dana 29. i 30. rujna 1938. sklopljen je Münchenski sporazum kojim je Njemačkoj priznato pravo na Sudete, 15. ožujka 1939. nacističke snage izvršile su invaziju na Čehoslovačku. Od tog događaja do samog izbijanja Drugog svjetskog rata, 1. rujna 1939., ostalo je manje od pola godine. Sestra Faustina u svom *Dnevniku* 25. siječnja 1938. je zapisala:

Vidjela sam kako se Božji gnjev nadvio nad Poljskom. Spoznala sam da i kad bi našu Domovinu dostigla najveća Božja kazna bio bi to još uvijek znak Njegova velikoga milosrđa jer bi nas mogao kazniti vječnom osudom za tako velike grijeha. Zanimjela sam od straha kad je Gospodin odškrinuo djelić zastora. (Dn 1533)

Ne znamo što je točno izazvalo toliku uznemirenost kod s. Faustine. Je li vidjela posljedice riječi koje su u potpunosti negirale svako ljudsko milosrđe i dobrotu, a koje je prije napada na Poljsku, 1. rujna 1939., izrekao Hitler njemačkim zapovjednicima u Obersalzbergu:

Uništenje Poljske naša je prva zadaća. Cilj mora biti, ne osvajanje neke određene granice, već uništenje žive sile. (...) Budite nemilosrdni. Budite brutalni. (...) Zakon je na strani jačega. Treba postupati s maksimalnom surovošću, (...) rat mora biti rat uništenja. (...) Zasada sam samo na istoku rasporedio SS *Totenkopf* (hrv. *mrtvačka glava / lubanja*) jedinice s naređenjem neumorno i nemilosrdno ubiti žene i djecu poljskog podrijetla i poljskog jezika, jer samo na ovaj način možemo osvojiti potrebni životni prostor.

Možda je s. Faustina vidjela pokolj u Woli i druge nepojmljive zločine koji su zadesili Poljake po rukama Nijemaca kada je 1. kolovoza 1944. Hitler, saznavši za izbijanje Varšavskog ustanka, izdao sljedeću zapovijed: „Sve stanovnike treba ubiti, nije dopušteno zarobljavanje. Varšava treba biti srušena sa zemljom i na taj način treba biti zastrašujući primjer za čitavu Europu.”

Zapis s. Faustine od 25. siječnja 1938. završava ipak rečenicom koja ulijeva veliku nadu: „Sada jasno vidim da samo izabrane duše drže svijet, dok im se ne ispuni broj.” (Dn 1533) Ta je izjava jasna potvrda onoga što je s. Faustina, kao izabrana duša Gospodina Isusa, zapisala tri godine prije tj. 15. kolovoza 1934.:

U jednom trenutku ugledala sam Majku Božju u neizrecivoj ljepoti. Rekla mi je: „Kćeri moja, od tebe tražim molitvu, molitvu, i još jednom molitvu za svijet, a napose za tvoju Domovinu. Sljedećih devet dana pričešćuj se u znak zadovoljštine i tijesno se sjedinjuj sa sv. misnom Žrtvom. U tih devet dana bit ćeš pred Bogom žrtva, posvuda, uvijek, na svakom mjestu i u svakom trenutku – bilo po danu ili po noći, koliko god se puta probudiš, moli duhom. Duhom je uvijek moguće ustrajati u molitvi. (Dn 325)

Dana 28. siječnja 1938., s. Faustina čula je riječi koje su potvrdile djelotvornost molitve Krunice

Božjega milosrđa – i ovaj put su se odnosile na cijeli svijet i na Poljsku, ali i na život pojedinaca:

Zapiši, kćeri moja, ove riječi: Svim dušama koje budu slavile moje milosrđe i koje budu širile štovanje prema momu milosrđu, potičući druge duše da se u nj uzdaju – ove duše u času smrti neće osjetiti stravu. Moje će ih milosrđe zaštititi u toj posljednjoj tjeskobi... Kćeri moja, potiči duše da mole krunicu koju sam ti dao. Onome tko je bude molio rado ću dati sve što od mene bude tražio. Kada je budu molili okorjeli grješnici ispunit ću njihovu dušu mirom i sretan će im biti smrtni čas. Napiši ovo za uznemirene duše: kada duša vidi i spozna težinu svojih grijeha, kada joj se pred očima otkrije sav ponor bijede u koju je upala, neka ne očajava, nego se s pouzdanjem baci u moje milosrdno naručje, poput djeteta u zagrljaj ljubljene majke. Ove duše imaju pravo prvenstva na moje srce puno smilovanja, one imaju pravo prvenstva na moje milosrđe. Reci da nijedna duša koja zazove moje milosrđe neće biti ni razočarana ni postićena. Posebno ljubim duše koje se uzdaju u moju dobrotu. Napiši: kada se ova krunica bude molila uz umiruće, stat ću između Oca i umiruće duše da joj ne bude pravedni Sudac već milosrdni Spasitelj. (Dn 1540-1541)

Koliko su bile značajne, ne samo za Krakov i Poljsku, već na osobit način za Karola Wojtyłu – sv. Ivana Pavla II. Velikog – te Isusove riječi o Božjem milosrđu, svjedoče dvije njegove izjave. Prva, izrečena 30. travnja 2000. godine glasi:

Pet godina (...) odgajao sam se za svećeništvo u krugu Łagiewnika. Radio sam u Solvayju, odnosno u Borku Fałeckom, i svakodnevno sam dolazio na posao kroz Łagiewnike. Puno sam puta ulazio u tu crkvicu-kapelicu koja danas postaje veliko svjetsko svetište. Tada sam jako malo znao o s. Faustini, nešto malo o Božjem milosrđu, a upravo je to bilo vrijeme kada je ta dvostruka karizma Krakova – milosrđe i Faustina – ispunjalo svoje poslanje, prije svega u okupiranim zemljama. Mi koji smo okupaciju proživljavali u gradu, u Krakovu, u Poljskoj, na poseban smo način osjećali prisutnost Božjega milosrđa.

To svjedočanstvo Svetog Oca na osobit se način naslanja na i nadopunjuje ono od 7. lipnja 1997. kad je bio u Łagiewnikima. Tada je naime izjavio: „Poruka Božjega milosrđa uvijek mi je bila bliska i draga. Povijest ju je na neki način upisala u tragično iskustvo Drugog svjetskog rata. U tim teškim godinama ono je bilo posebno uporište i neiscrpiv izvor nade ne samo za stanovnike Krakova, već i za čitav narod.”

Prijetnje svjetskom miru 2002. godine

Kada je, 17. kolovoza 2002., Papa Ivan Pavao II. u svečanoj *Posveti* povjeravao „sudbine svijeta i svakoga čovjeka” milosrdnom Bogu Ocu, nosio je u sebi ne samo vlastite uspomene na vrijeme Drugog svjetskog rata. Dobro je znao da prestankom vojnih djelovanja, najprije u Njemačkoj, a potom i u Japanu 1945. godine, u svijetu nije zavladao vrijeme potpunog mira. Svako malo su u različitim zakutcima zemlje izbijali različiti sukobi koji su sa sobom nosili strahovite razaranja, nepravde, nasilja i smrt. Sveti Otac, među ostalima, duboko je proživljavao genocid u Ruandi koji je odnio oko milijun žrtava slijepe međuplemenske mržnje. Mnogi su ljudi vjerovali da će „prijelom” vjekova i tisućljeća, 2000-ta godina, zaustaviti spiralu zla i ratova; da će novi, gotovo magično shvaćen, dvadeset i prvi vijek biti vrijeme tako silno priželjkivanog mira. Nažalost, napad terorističke organizacije Al-Ka’ide 11. rujna 2001. u New Yorku bio je povod početka rata u Afganistanu. Ivan Pavao II. bio je svjestan da to može postati izvorište ogromne spirale nasilja koje će se prelići i na druge zemlje. S jedne strane odlučno je osuđivao terorizam i sam napad od 11. rujna 2001., a s druge je nastojao da pojava terorizma ne bude automatski povezivana s Islamom. Pozivao je na post i molitvu s nakanom za mir u svijetu. Događaj koje je imao poseban odjek u čitavom svijetu bio je susret u Asizu, 24. siječnja 2002. godine, kada je Papa pozvao

predstavnike raznih religija na molitvu za mir u svijet. Među predstavnicima raznih nekršćanskih religija najbrojniju skupinu činili su muslimani. U Deklaraciji o miru koju su potpisali predstavnici 12 religija svijeta napisano je: „Nasilje i terorizam nespojivi su s istinskim duhom religije. Osuđujemo svaki oblik agresije i rata u ime Boga ili religije. Učinit ćemo sve da uklonimo sve oblike terorizma.” U svom govoru Ivan Pavao II. je izjavio: „Težnja ka pravедnosti i spremnost za praštanje su glavni stupovi na kojima se temelji mir. Jedino praštanje ozdravlja rane srđaca i osnažuje u nama u temelju narušene međuljudske odnose. Tome je potrebno dodati još poniznost i odvažnost za poći tim putem.”

Kršćanska Europa

Na određeni način, rat je tragično poricanje istine da su svi ljudi braća jer svi imaju jednog Oca na Nebu; tako ih ravnodušnost prema Bogu tjera da izgube osjećaj vlastitog identiteta i izgube smisao života. Te bolne istine, koje se prvenstveno tiču Europe, nosio je na srcu – uz veliku brigu za mir u svijetu – Ivan Pavao II. kad je 17. kolovoza 2002. u Łagiewnikima posvetio milosrdnom Bogu „sudbine svijeta i svakoga čovjeka”. Znao je naime koji tijekom su poprimile dvije biskupske sinoda (1991. i 1999.) koje su bile posvećene Europi. U njegovoj nutrini, nakon njihova završetka, sazrelo je razmišljanje koje je 28. lipnja 2003., na uočnicu blagdana svetih apostola Petra i Pavla, prvih evangelizatora europskog kontinenta, sabrao u postsinodlanoj pobudnici *Ecclesia in Europa* (EiE). U pobudnici je, među ostalim, dao i vrlo uznemirujuću sliku stanja duha Staroga Kontinenta:

Ova je riječ danas upravljena i crkvama u Europi, često izloženima napasti pomračenja nade. Naime, vrijeme u kojem živimo s njemu svojstvenim izazovima izgleda kao doba pomutnje. Toliki ljudi i žene doimlju se zbunjenima, nesigurnima, beznadnima, a nemali broj kršćana dijeli to stanje duha. Brojni su zabrinjavajući znakovi koji na početku trećega tisućljeća uznemiruju obzor europskog kontinenta koji, „unatoč neizmjenim znacima i svjedočanstvima vjere te u okruženju nesumnjivo slobodnijega i povezanijeg suživota, osjeća svu istrošenost što ju je davna i nedavna povijest izazvala u najdubljim nitima bića njezinih naroda, rađajući često razočaranjem.” (EiE, 7)⁵

Opisujući ovo duhovno opustošenje koje je dotaklo umove i srca velikog broja stanovnika Europe, Ivan Pavao II. prvenstveno ukazuje na

gubitak kršćanskog pamćenja i naslijeđa, često popraćen nekom vrstom praktičnog agnosticizma i religioznog indiferentizma, zbog čega mnogi Europljani ostavljaju dojam da žive bez duhovnih korijena, kao nasljednici što su spiskali svoju baštinu, koju im je povijest namrla. Stoga onda i ne iznenađuju toliko nastojanja da se Europi dadne izgled koji isključuje religioznu baštinu i osobito njezinu duboko kršćansku dušu, zagovarajući prava naroda koji je tvore, a da ih ne ucijepe u stablo natapano iz životne limfe kršćanstva. (EiE, 7)⁶

Tu posljednju Papinu formulaciju moguće je interpretirati u svjetlu njegove velike uznemirenosti uzrokovane pripremom europskog Ustava koji je bio u izradi u tom trenutku. Istodobno je sazrijevala ideja o mogućnosti prihvaćanja novih članova iz Srednje i Istočne Europe u Europsku Uniju, među inima i Poljske, što se naposljetku i dogodilo 1. svibnja 2004. godine. S tim u svezi, mnogi europski vođe smatrali su da je potrebno izraditi Ustav proširene Europske Unije koji bi jasno definirao način njezina funkcioniranja i regulirao međusobne odnose među zemljama članicama. U tom kontekstu pojavio se problem *Preamble*, odnosno pitanje treba li u Ustav uvrstiti tzv. *invocatio Dei*, odnosno pozvati se na Boga i na kršćanske vrjednote koje čine jedan od fundamenata – uz grčku filozofiju i rimsko pravo – europske kulture i identiteta. U brojnim službenim istupima Ivan Pavao II. javljao se kao veliki zagovornik

uvrštavanja *invocatio Dei* u Ustav Europske Unije. Znao je također da u brojnim utjecajnim političkim krugovima postoji snažan otpor prema tome. Zato se i 20. lipnja 2002., dva mjeseca prije izvršenja *Čina posvete* u Łagiewnikima, Papa obratio svojom posebnom porukom sudionicima Europskog znanstvenog kongresa u Rimu *Ususret Ustavu Europe* i pritom istaknuo sljedeće:

Novi pravni poredak, da bi doista služio umnažanju autentičnog općeg dobra, mora priznavati i braniti one *vrjednote* koje predstavljaju najdragocjeniju baštinu europskog humanizma. (...) Te vrjednote predstavljaju najkarakterističniju intelektualnu i duhovnu tekovinu koja je oblikovala europski identitet na prostranstvu vjekova i predstavljaju kulturno blago toga kontinenta. (...) One se tiču: dostojanstva osobe; svetosti ljudskog života; središnje uloge obitelji utemeljene na bračnom zajedništvu; važnosti obrazovanja; slobode misli, riječi i izražavanja vlastitih stajališta i priznavanja vjere; zakonske zaštite pojedinaca i skupina; suradnje svih u korist općega dobra; prava na rad shvaćenog kao osobno i društveno dobro; političke vlasti shvaćene kao službe podložne zakonu i razumu i 'ograničene' pravima osobe i naroda. Osobito će biti potrebno u svakoj prigodi priznavanje i zaštita dostojanstva ljudske osobe i prava na vjersku slobodu u tri aspekta: individualni, skupni i institucionalni. Osim toga potrebno je usvojiti načelo supsidijarnosti u horizontalnoj i vertikalnoj dimenziji kao i viziju društvenih odnosa utemeljenu na autentičnoj kulturi i etici solidarnosti. (...) Potrebno je da se (...) gore spomenute vrjednote *duboko ukorijene u transcendenciji* čiji je izraz otvorenost za vjersku dimenziju. To će biti, između ostaloga, još jedna potvrda da političke institucije i javne vlasti nemaju karakter apsolutnog, upravo s obzirom na prvorazrednu i urođenu *pripadnost* čovjeka Bogu, čija je slika zauvijek utisnuta u narav svakog muškarca i svake žene. U suprotnom postoji opasnost da će se opravomoćiti one tendencije agnostičkog i ateističkog laicizma i sekularizma koje će dovesti do isključenja Boga i prirodnog moralnog zakona iz različitih životnih sfera čovjeka. Tragične posljedice toga podnijelo bi – kako to pokazuje europska povijest – u prvom redu čitavo društvo kontinenta.

Kako je otpor različitih sekularnih skupina prema tim prijedlozima Ivana Pavla II. uvijek iznova rastao, u završnim odlomcima Apostolske pobudnice *Ecclesia in Europa*, Papa se obratio Europi gorućim apelom:

Europi treba kvalitativan skok u posvješćivanju vlastite duhovne baštine. Taj poticaj može dobiti samo od obnovljenog slušanja Kristova Evanđelja. Na sve kršćane spada založiti se kako bi zadovoljili ovu glad i žeđ za životom. Zbog toga „Crkva osjeća dužnost snažno ponavljati od Boga joj povjerenu poruku nade" pa iznova poručuje Europi: *Gospodin, Bog tvoj, u sredini tvojoj, silni je Spasitelj!* (Sef 3,17). Njezin poziv na nadu ne temelji se na nekakvoj utopističkoj ideologiji; naprotiv, to je neprolazna poruka spasenja, što ga je Krist navijestio (usp. Mk 1,15). Ovlašću koju je dobila od Gospodina, Crkva današnjoj Europi ponavlja: *Europo trećeg tisućljeća, neka ti ne klonu ruke!* (Sef 3,16); ne predaj se malodušnosti, ne prepuštaj se načinima mišljenja i življenja koji nemaju budućnosti, jer ne počivaju na čvrstoj istini Božje Riječi!“

Ponovno posežući za ovim pozivom na nadu, i danas ponavljam tebi, Europi na početku trećeg tisućljeća: Vрати se sebi. Budi ono što jesi. Ponovno otkrij svoje početke. Opet oživi svoje korijene. Tijekom stoljeća si primala blago kršćanske vjere. Ono je utemeljilo tvoj društveni život na načelima iz Evanđelja i njegovi su tragovi vidljivi u umjetnosti, književnosti i kulturi tvojih naroda. No ta baština ne pripada samo prošlosti; ona je projekt za budućnost koji treba prenijeti budućim naraštajima jer je neizbrisivo obilježila život pojedinaca i naroda koji su zajedno oblikovali europski kontinent.

Ne boj se! Evanđelje nije protiv tebe, nego za te. To potvrđuje činjenica da kršćansko nadahnuće može preobraziti političko, kulturno i gospodarsko združenje u suživot u kojem će se svi Europljani osjećati kao u svojoj kući i tvoriti obitelj narodâ kojom će se

drugi krajevi svijeta moći plodonosno nadahnjivati. Uzđaj se! U Evandjelju, koje je Isus, naći ćeš čvrstu i trajnu nadu kojom ćeš se nadahnjivati. To je nada utemeljena na Kristovoj pobjedi nad grijehom i smrću. On je htio da to bude i tvoja pobjeda za tvoje spasenje i tvoju radost. Budi sigurna! Evandjelje nade ne vara! U povijesnim zgodama prošlosti i sadašnjosti ono je svjetlo koje rasvjetljuje i ravna tvoj put; ono je snaga koja te u kušnjama jača; to je proroštvo novog svijeta; ono je znak novog početka; ono je poziv svima, vjericima i nevjericima, da utiru nove putove koji vode u „Europu duha“, da od nje naprave pravi „zajednički dom“ u kojem vlada radost življenja. (EiE, 120-121)⁷

Godina 2021.

Na završetku 2021. godine znamo dobro kako su i mjeseci i dani koji su prošli doveli do produbljenja sukoba, ratova i napetosti na čitavom svijetu. Stoga s velikom uznemirenošću gledamo svoju bližu i dalju budućnost. Znamo da se u Ustavu Europske Unije, objavljenom 18. lipnja 2004., nije našao *invocatio Dei*. Apostolska Stolica svoje je razočaranje izrazila na usta voditelja Tiskovnog ureda Svete Stolice Joaquina Navarro-Vallsa koji je istaknuo: „Sveta Stolica ne može ne izraziti svoju razočaranost zbog protivljenja nekih vlada u jednoznačnom priznanju kršćanskih korijena Europe. Riječ je o podcjenjivanju povijesne očitosti i kršćanskog identiteta naroda Europe.“ Takav stav morao je donijeti i tragične posljedice na koje je upozoravao Papa. Svjedoci smo neprestano produbljujuće duhovne krize u Europi. Među ostalim, abortus se promiče kao pravo žene. Uz to, služeći se ekonomskim ucjenama, neke se zemlje Europske Unije primorava, među njima i Poljsku, da prihvaćaju ideologiju koja se protivi Božjem namislu koji se tiče dostojanstva muškarca i žene, a posljedično i bračne zajednice i obitelji.

Tim većim uvjerenjem i žarom danas ponavljamo zazive koje je sv. Ivan Pavao II. Veliki u svojoj pobudnici *Ecclesia in Europa* uputio Starom Kontinentu:

Europo trećeg tisućljeća!
Gospodin, Bog tvoj, u sredini tvojoj, silni je Spasitelj!
Neka ti ne klonu ruke!
Vrati se k sebi. Budi ono što jesi. Ponovno otkrij svoje početke. Opet oživi svoje korijene.
Ne boj se! Evandjelje nije protiv tebe, nego za te.
Uzđaj se! U Evandjelju, koje je Isus, naći ćeš čvrstu i trajnu nadu kojom ćeš se nadahnjivati.
Budi sigurna! Evandjelje nade ne vara! (usp. EiE, 121)

Pripremajući se za dvadesetu obljetnicu Čina posvete svijeta Božjemu milosrđu, osobitom brigom i pozornošću za sve velike duhovne i moralne ugroze koje prijete ne samo Europi, već i čitavom svijetu, gorućom vjerom i još većim pouzdanjem nego do sada ponavljajmo riječi *Čina posvete*: **Bože Milosrdni Oče danas ti povjeravamo sudbine svijet i svakoga čovjeka!**

mons. Marek Jędraszewski, nadbiskup,
krakovski metropolit

Izvor: Svetište Božjega milosrđa, Krakov, u prosincu 2021., uz dopuštenje
Prijevod s poljskog: Jelena Vuković
Lektura: Marija Vuković

¹ Svi citati sv. Faustine preuzeti iz *Dnevnika: Milosrđe Božje u mojoj duši*, Faustina Marija Kowalska, Družba svećenika Srca Isusova, Zagreb, 2016.

² Preuzeto iz: Yves Iwonides: *Fatima, da ili ne?*, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1977.

³ Prijevod iz: A. Alfirević: *Pio XI. protiv komunizma*, Život 1937. (5), str. 193-200, preuzeto: <https://hrcak.srce.hr/file/90810>., pristupljeno 6. siječnja 2022.

⁴ Isto.

⁵ Ivan Pavao II.: *Ecclesia in Europa. Postsinodalna apostolska pobudnica*, Rim, 2003., izvor: https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/hr/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_20030628_ecclesia-in-europa.html, pristupljeno: 7. siječnja 2022.

⁶ Isto.

⁷ Isto.